

Asia: VN/26756/2021

Hallituksen esitys sote-uudistuksen liittyvän lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1) Potilastietojen käsittely Uudellamaalla

Esityksessä (sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamista koskevan lain 64 a §:n muuttamisesta) ehdotetaan säädettäväksi väliaikaisesta tiedonsaantioikeudesta, jonka mukaisesti Uudenmaan maakunnassa hoitavalla terveydenhuollon palvelunantajalla on oikeus salassapitosäynnösten estämättä saada ja käyttää toisen Uudenmaan maakunnan palvelunantajan potilastietoja potilaan hoidon edellyttämässä laajuudessa, mikäli potilas ei ole kieltänyt tietojensa luovuttamista. Sääntely on tarkoitettu olemaan voimassa määräajan.

Pykälä on muotoiltu siten, että oikeus käsitellä potilastietoja määräytyisi sen mukaan, sijaitsevatko kyseessä olevat terveydenhuollon palvelunantajat Uudenmaan maakunnan alueella. Pykälän sanamuodosta tulisi käydä yksiselitteisesti ilmi, koskeeko kyseessä oleva tiedonsaantioikeus vain julkisen järjestämismääräyksen alle kuuluvia palveluita. Samoin pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa ei ole määritelty, mitä esityksessä tarkoitetaan Uudenmaan maakunnan palvelunantajalla. Kun huomioidaan esitetyn sääntelyn lainsäädännöllinen viitekehys ja että sääntelyn tarkoituksena on säilyttää soveltuvin osin nykyinen terveydenhuoltolain (1326/2010) 9 §:än perustunut oikeustila, Kela ehdottaa, että lainkohta muotoillaan siten, että sen sanamuoto koskee vain julkisen tahon järjestämismääräyksen alle kuuluvaa terveydenhuoltoa.

Kela vastaa valtakunnallisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäpalveluihin liittyvästä tiedottamisesta väestölle. Vaikka nyt esitetty ratkaisu ei käytännössä muuta Uudenmaan alueella tietojen luovuttamisen nykytilaa, muodostuisi tietojen luovuttamista koskeva lainsäädäntö erilaiseksi Uudenmaan alueella kuin muualla Suomessa. Kyseessä oleva ratkaisu on kansalaisviestinnän näkökulmasta haasteellinen, sillä Kanta-palvelujen käytöstä ja yleisistä toimintaperiaatteista tulisi viestiä yksiselitteisellä tavalla, jolla varmistetaan siitä, että asiakas tosiasiansa ymmärtää, mitä nyt ehdotettu sääntely tarkoittaa juuri hänen tietojensa käsittelyn näkökulmasta. Kansalaisviestinnän kannalta huomionarvoista on, että esityksestä johtuva informointi annettaisiin koko väestölle.

Käytännössä esityksestä johtuva informointi toteutettaisiin Kanta-informoinnilla siten, että asiasta informoitaisiin Kanta-informoinnin versiolla 1.1 (nyt käytössä versio 1.0). Informoinnin voisi saada Omakanta-palvelun kautta tai palvelunantaja voisi informoida asiakkaan kunhan käytössä on Kanta-informointia tukeva versio. Tämä toteutustyö aiheuttaa Kelalle suunnittelutyötä ja lisäkustannuksia.

Esityksessä ehdotetun voimaantulolain 64 a §:n 1 momentin mukaan potilasasiakirjoihin on merkittävä tieto kyseessä olevasta luovutuskiellosta. Kela ehdottaa, että pykälää muutetaan siten, että tieto potilaan tekemistä luovutuskielloista merkitään tahdonilmaisupalveluun (asiakastietolain 12 §), ei potilasasiakirjaan.

2) Kuntien mahdollisuus myydä tukipalveluja hyvinvointialueelle

-

3) Väliaikaisen toimielimen oikeus saada sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja

-

4) Ensihoitokeskuksen tehtävät lääkärihelikopteritoimintaan liittyen

-

5) Muut esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset

-

Turunen Marjukka
Kansaneläkelaitos